

Sayı : 15736

Tarih : 24.12.2025

38243

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Adalet Bakanı Yılmaz TUNÇ tarafından Anayasa'nın 98'inci ve TBMM İçtüzüğü'nün 96'ncı ve 99'uncu maddeleri uyarınca yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 24.12.2025

Gülderen VARLI

Van Milletvekili

Cezaevlerinde keyfi uygulamalarla yaşanan hak ihlalleri artarak devam etmektedir. Tarafımıza aktarılan bilgilere göre İzmir Aliğa Şakran Kadın Kapalı Cezaevinde mahpusların ciddi hak ihlallerine maruz kaldığı belirtilmiştir. İzmir Aliğa Şakran Kadın Kapalı Cezaevi yönetimi tarafından, mahpuslara koğuştan çıktıkları andan itibaren yaka kartı takma zorunluluğu getirildiği; açık ve kapalı görüşler, spor, kurs faaliyetleri, hastane sevkleri ve koğuştaki tüm faaliyetlerin bu zorunluluğa bağlandığı tarafımıza iletilmiştir.

Avukatların aktardığı bilgilere göre; *“Yaka kartı olmadan yani mahpusun üzerinde kimlik olmadan avukat görüşü, aile ve arkadaş görüşü (açık veya kapalı farketmeksizin), sohbet, spor, kantin, kargo, posta, havalandırma vb hiçbir şekilde koğuştan dışına çıkarılmadıklarını belirtmişlerdir. Kimlik almayan ve buna karşı tepki gösteren mahpuslar hakkında disiplin soruşturması açılmasıyla mahpuslar tehdit edildiklerini, 24 saat bu kimliği üzerlerinde taşımak zorunda oldukları, memurlar her sorduğunda göstermek zorunda oldukları, kimliği kaybettiklerinde haklarında disiplin soruşturması açılacağına idare tarafından kendilerine söylenildiğini aktarmışlardır.”*

Yaka kartı uygulamasını kabul etmedikleri gerekçesiyle ağırlaştırılmış müebbet hükümlüleri M.D. ve R.A.'nın havalandırmaya çıkarılmadığı, M.A. isimli yaşlı hasta mahpusun ise daha önce verilmiş hastane randevusuna götürülmediği belirtilmiştir. Mahpusların yaka kartı uygulamasını reddetmesi üzerine, bu kartı taşımayanların avukat görüşü, sağlık hizmeti, havalandırma, aile görüşü gibi en temel haklardan mahrum bırakılması, uygulanan keyfi uygulamaların somut gerçekliğidir.

Bunun yanı sıra, koğuştan arasında ayrımcı uygulamalar yapılması, eşyaların keyfi biçimde “fazla” denilerek alınması, depoya kaldırılan eşyaların kaybolması, mahpusların başvuru ve şikâyet haklarının engellenmesi ve cezaevi müdürünün mahpuslarla görüşmeyi reddetmesi, hukuk ilkelerine aykırıdır.

Bu onur kırıcı ve hukuka aykırı uygulamaya karşı kadın mahpusların açık ve kapalı görüşlere çıkmayacaklarını görüşçülerine bildirerek protesto ettikleri, bu nedenle çok sayıda görüşmenin yapılamadığı bilgisi de tarafımıza ulaşmıştır.

Cezaevlerinde yaşanan bu tür uygulamalar yalnızca mahpusları değil, aileleri de etkilemekte ve kamu vicdanını da doğrudan ilgilendirmektedir. Bu nedenle iddiaların tüm yönleriyle açıklığa kavuşturulması gerekmektedir.

Bu bağlamda;

1. İzmir Aliğa Şakran Kadın Kapalı Cezaevi dışında hangi cezaevlerinde yaka kartı takma zorunluğu vardır? Cezaevlerinde mahpuslara yaka kartı taşıma zorunluluğu getirilmesinin yasal dayanağı nedir?
2. Yaklaşık beş ay önce İzmir Aliğa Şakran Kadın Kapalı Cezaevinde göreve başlayan cezaevi müdürünün inisiyatifiyle bu uygulamanın hayata geçirildiği iddiası doğru mu? Doğru ise gerekçesi nedir?
3. Yaka kartı uygulamasını reddeden mahpusların avukat görüşü, sağlık hizmeti, havalandırma ve aile görüşlerinden yararlandırılmaması gerekçesi nedir?
4. Bu uygulamayı reddeden mahpuslar hakkında disiplin soruşturması açılacağı yönünde tehditte bulunduğu iddiaları doğru mudur? Kaç mahpus hakkında disiplin soruşturması açılmıştır?
5. Yaka kartı uygulamasını reddeden mahpusları tehdit ettiği iddia dilen personeller hakkında başlatılan bir soruşturma var mıdır?
6. Yaka kartı uygulamasını kabul etmedikleri gerekçesiyle M.D. ve R.A.'nın havalandırmaya çıkarılmadığı, M.A. isimli hasta mahpusun hastane randevusuna götürülmediği iddiaları hakkında inceleme başlatılmış mıdır?
7. Yaka kartı uygulaması sebebiyle kurs ve spor faaliyetlerine katılamayan, bu nedenle iyi hâl değerlendirmeleri olumsuz etkilenen ve denetimli serbestlikten yararlanma hakları fiilen kısıtlanan mahpusların uğradıkları hak kayıplarının giderilmesine yönelik Bakanlığınızca herhangi bir düzenleme veya telafi mekanizması öngörülmekte midir?
8. Cezaevinde koşullar arasında ayrımcı uygulamalar yapıldığı iddiaları hakkında bakanlığınız bilgisi var mıdır? Buna dair alınan önlemler nelerdir?
9. Mahpusların eşyalarına keyfi biçimde el konulması ve depoya kaldırılan eşyaların kaybolması hakkında idari bir soruşturma yürütülmekte midir?
10. Mahpusların başvuru ve şikâyet haklarının engellendiği ve cezaevi yönetiminin mahpuslarla görüşmeyi reddettiği iddiaları doğru mudur? Mahpusların savcılıklara

ilettikleri başvuru ve şikâyet dilekçelerine evrak kayıt numarası verilmediği yönündeki iddialar doğru mudur? Bu uygulama, mahpusların başvuru ve şikâyet haklarının etkin kullanımının engellenmesi anlamına gelmekte midir?

11. İzmir Aliğa Şakran Kadın Kapalı Cezaevinde yaşandığı belirtilen hak ihlalleriyle ilgili idari veya adli bir soruşturma başlatılacak mıdır? Başlatılmış ise kapsamı nedir? Anılan uygulama yalnızca bu ceza infaz kurumu ile mi sınırlıdır, yoksa başka ceza infaz kurumlarında da benzer uygulamalar mevcut mudur?
12. Şakran Kadın Kapalı Ceza İnfaz Kurumu'nda uygulanan yaka kartı zorunluluğunun kaldırılması, bu uygulama nedeniyle hak kaybına uğradığı iddia edilen mahpuslar bakımından telafi edici düzenlemelerin yapılması ve benzeri keyfi uygulamaların tekrarının önlenmesi amacıyla Bakanlığınızca hangi somut tedbirlerin alınması planlanmaktadır?